

Spanyol múltidézés a kutatók éjszakáján

2016. szeptember 30-án, hasonlóan a korábbi évekhez, a Nemzeti Közszerződési Egyetem ezúttal is bekapcsolódott a Kutatók Éjszakája országos programsorozatba. A helyszínt biztosító Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar EISZ kabinetjének igényes berendezése mellett — a szervező Egyetemi Központi Könyvtár jóvoltából — ehhez hatékony informatikai háttér is rendelkezésre állt.

Az eseményen tudományos fokozattal rendelkezők, doktori hallgatók, tapasztalt és ifjabb generációk képviselői mutathatták be tudományos eredményeiket. Közülük Asqui Jorge Kristóf második évfolyamos doktori hallgató egy különleges spanyol múltidéző utazásra invitálta a publikumot a *Náciaktól a NATO-ig: Fejezetek Spanyolország XX. századi történetéből* című előadásával.

Az előadás aktualitását a spanyol polgárháború kitörésének 80. évfordulója adta, de az akkori spanyol-magyar kapcsolatokon túl az előadó megemlékezett az 1956-os forradalom 60. évfordulójáról is.

Gazdag spanyol forrásanyagból dolgozva az előadó bemutatta Francisco Franco jobboldali katona rendszerének (1939-1975) belső felépítését, működési logikáját, valamint külpolitikai mozgásterét. Az előadás fényt derített többek között Franco és a hadsereg, Franco és a kommunizmus, illetve Franco és a monarchia között fennállt viszonyrendszerekre. A hallgatóság képet kapott arról is, hogy Franco miképpen manőverezett a különböző érdekcsoportok között, és hogyan sikerült közös stratégiai érdekeken alapuló védelmi együttműködési rendszert kialakítani az Egyesült Államokkal.

NÁCIKTÓL A NATO-IG: FEJEZETEK SPANYOLORSZÁG XX. SZÁZADI TÖRTÉNETÉBŐL, A SPANYOL POLGÁRHÁBORÚ KITÖRÉSÉNEK 80. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

DE LOS NAZIS A LA OTAN: EPISODIOS DE LA HISTORIA DE LA ESPAÑA DEL SIGLO XX CON LA OCASIÓN DEL 80 ANIVERSARIO DEL ESTALLIDO DE LA GUERRA CIVIL ESPAÑOLA

Spanyolország (hivatalos nevén Spanyol Királyság: Reino de España) 1978 óta parlamentáris monarchia örökletes uralkodóval és kétkamarás törvényhozással (Cortes Generales), illetve 1982 óta tagja a NATO-nak. Az euroatlanti demokratikus közösséghez való csatlakozás egy hosszú történelmi folyamat betetőzése.

A 1936-tól 1939-ig elhúzódott spanyol polgárháború során alakult meg a jobboldali diktatórikus Spanyol Állam (Estado Español). Ismérvei között szerepelt, hogy a hatalmat gyakorló erők tulajdonképpen egy fegyveres küzdelem győzteseiként demonstrálhatták akarataikat, vagyis erőteljes katonai jellege is megmutatkozott. A győztes jobboldali erők vezetője Francisco Franco Bahamonde (1892-1975) volt, aki a spanyol hadsereg katonájaként a náci Németország és a fasiszta Olaszország támogatásával építette ki a diktatórikus rendszert. Franco a fegyveres erők főparancsnokaként és a Spanyol Állam politikai vezetőjeként létrehozta a fasisztákat, monarchistákat és konzervatívokat tömörítő állampártot (FET y de las JONS, röviden Falange), amit személye és polgárháborús győztes szerepe tartott egyben. Ekképpen lett Franco a Spanyol Állam Vezére (Caudillo), a címer jelszavai után az Egy, Nagy és Szabad (Una, Grande, Libre) Spanyolország kizárólagos vezetője, ahol a nemzetiségek jogai az oszthatatlan spanyol nemzet eszményében oldódtak fel.

A Caudillo 1975-ben bekövetkezett halálával a rendszer bomlásnak indult. Végleges megszűnését követően a demokratizálódó ibériai ország a nemzetközi közösség egyre aktívabb tagjaként demonstrálhatja érdek-érvényesítő képességét.

Az előadó kitért az USA katonai infrastrukturális beruházásaira is Spanyolországban, melyeket Franco 1975-ös halálát követően a demokratizálódó ország vezetése a NATO számára is felajánlott. Ezek közül említést érdemel a torrejóni Egyesített Légi Hadműveleti Központ (NATO CAOC TJ: Combined Air Operations Center Torrejón), melynek felelősségi területéhez tartozik az atlanti-óceáni Azori-szigetektől a Fekete-tengerig terjedő térség, magába foglalva a Mediterráneumot, de még Magyarországot is.

Asqui Jorge Kristóf a spanyol hadsereg amerikai támogatással történő modernizálásának folyamatát és a demokratizálódás során bekövetkező hadseregreform és NATO-csatlakozás fejezeteit bemutatva összevetette a tekintélyelvű és a demokratikus rendszer gazdasági, politikai és külkapcsolati minőségét. A diktatúrától a demokráciáig tartó hosszú út bemutatása során különleges vetület jutott a védelmi kérdések számára, ami az előadás keretében Spanyolország NATO-csatlakozási folyamatával került megvilágításra.

Dr. Harai Dénes ny. ezredes egyetemi tanár az előadóhoz intézett kérdésében a diktatúra és a modernizáció viszonyának témakörét emelte be az előadást követő diskurzusba. A politikai stabilitás és a hadsereg modernizációja mellett a rendszerből fakadó társadalmi költségek is a beszélgetés fókuszába kerültek, amelyek mind a mai napig vitákat generálnak a társadalom különböző köreiben.

A jól felépített előadás a jelenlevő hallgatóság részéről pozitív fogadtatásra talált és minden kétséget kizáróan hozzájárult a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tudományos tevékenységének gazdagításához.

Budapest, 2016. október 4.